

& electionibus, collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum institutum est, & simonia cum ꝑ reputatur, *cap. quam pio. 1. quest. 2. cap. cum pridem. & cap. si. de pact. cap. unico. ut ecclesiast. bene. sine dimi. conf. text. cum glos. in cap. 2. de electio. in sexto. glo. in cap. ex parte. de offic. delegat. Rebut. in concordata. tit. de collatio. & in practic. benef. tit. de permu. num. 52. Aymon consil. 122. col. 1. l. 6. tit. 10. par. 1.* intellige tamen hæc & legem nostram in iis verbis, quoties partes id inter se machinarentur nulla habita superioris ratione, secus vero si hæc partes fecerint, & conuenerint quatenus principi placuerit & non alias, nec alio modo; nam tunc si Princeps concesserit, & confirmaverit valebit provisio & confirmatio ejus, Princeps enim omnia poterit ꝑ in derogationem nostræ legis & juris positivi concedere *cap. proposuit. de concess. preb. notat Didac. Perez. l. 22. tit. 2. lib. 7. Ordinam. pag. 411. col. 1. vers. item quod,* ubi inquit hæc verba, imò hodie officium tabellionatus & alia hujusmodi officia Princeps concedit ex renuntiatione, dato renuntianti certo pretio, & ideo censentur bona patrimonialia, & compellitur quis vendere officium publicum, ut satisfiat creditoribus ejus, & si pater emit tale officium imputatur filio in legitimam, & conferuntur, & æstimantur in bonis propriis possessoris pro bonis firmis, & sic inquit Hispaniæ practicari apud supremos causarum iudices, ut & nos diximus in *Curia Pisana libro 4. cap. fin.* hæc tamen dicta Didaci Perez intelligo vera ex lege nostra, quoties talia officia habuit quis à Rege, hæc enim venduntur per possessores, & ea in emptores renuntiant renuntiatione ordinaria nulla facta in ea mentione de pretio convento, & Rex admittit has renuntiationes & ad supplicationem renuntiantium ea providet illi, in cujus favorem renuntiatio fuit facta, bene tamen scit Rex & intelligit esse vendita & pretio habita: & valida sunt similes provisiones etiamsi legi nostræ non derogetur, & censentur per Regem confirmata, quia per ipsum quotidie venduntur. In illis tamen officiis, quæ ex votis civitatum & villarum ac locorum & particularium personarum ex privilegio vel consuetudine providendis alicui, si pretio fiant renuntiationes & electiones, nisi Regi manifestetur, pretio, scilicet pacto & promissione aliqua esse factum, nulla est Regis provisio & confirmatio, & sic sunt verba nostri text. intelligenda & dicta per Didac. Perez, ubi supra.

¶ Ibi, *T la persona que lo comprare, Nihil* distinguit lex nostra an sit persona hæc habilis ad officium illud nec nõ, sed indistinctè excludit omnes personas ementes pretio, supplicatione, rogitu, vel dono officia, de quibus in nostro text. & sic lex nostra emptiones, dona, rogitus ac permissiones repellit & reprobatur, ita ut (jam in hac diximus lege) quantumvis emptor ille, vel impetrator importunus sit habilis & idoneus ad illud officium, habeat locum dispositio nostri text. sicut si inhabilis esset, & hoc clarius deducitur ex verbis præcedentibus annullantibus provisionem & receptionem annulantibus precibus impetratam, & quod licet obediantur provisiones Regiæ, non tamen exequantur, etiamsi ad rogitum aliorum id fiat, quod in iis officiis secularibus in nostra lege designatis amplius quàm in beneficiis Ecclesiasticis dispositum reperimus, in quibus preces pro digno quamvis sint ꝑ prohibita in electionibus, & inducant simoniam, non tamen nocent electo, nec simoniacam electionem faciunt, secundum glos. in cap. *Moses, verbo, Rogaverunt. octavam, questione prima, capite, illud, juncta prima glos. octava, questione secunda. & ibi Archidia. cap. quibusdam, juncta glos. actionis prima, questione prima,* quæ quidem considerabat Didac. Perez, in dicta lege *vigesima secunda, titulo secundo, libro septimo Ordinament. pagina 410. in fine,* pro sua opinione, quam hic in terminis nostræ legis refutamur, ut habilem ab inhabili pretio ementem & habentem officia hæc dono, promissione, rogitu suo vel aliorum non distinguamus, quin provisio sit nulla, ut dictum est.

¶ Ibi, *Aya perdido y pierda los tales maravendis,* idem in notariis Ecclesiasticis venditis per possessores earum, dispositum fuit in concilio Provinciali Compostellano Salmanticæ celebrato, Anno millesimo quingentesimo sexagesimoquinto, Act. tertia, Decreto vigesimoquarto, statutum est.

¶ Ibi, *Jure que no dio ni prometio,* idem in renuntiatione Beneficiorum Ecclesiasticorum ꝑ jurari solet & jurandum est quod libere sine ullo pretio & absque labe simoniae talis renuntiatio sit, ex *Regula 8. cancella. Apof. Innocen. III.* quam ad hoc considerat Didac. Perez, ubi supra, pag. 413. col. 1. in fine, cum sequent. & sic quotidie practicatur in renuntiationibus beneficiorum ecclesiasticorum, & hæc pro hoc titulo.

TITULUS TERTIUS.

De los Regimientos, juradorias, y los otros officios publicos de los Concejos.

CUM superioribus titulis dictum sit de conciliis, & servanda consuetudine civitatum, villarum ac populorum & privilegio providendi officia conciliorum, nunc immediate sequitur videre in hoc titulo de officiis ipsis rectorum & juratorum ac aliorum publicorum concilii officiorum.

IN LEGEM PRIMAM.

Officia perpetua civitatum, & villarum civibus & habitatoribus earum, vel saltem naturalibus, qui ibidem venerint ad habitandum, & non aliter conferenda sunt, & hoc dicit secundum verum & litteralem intellectum.

SUMMARIUM.

- 1 Naturales civitatum & villarum preferendi sunt in officiis publicis.
- 2 Vicinus quis dicatur, remissive & quis naturalis.
- 3 In testibus testamentorum non requiritur vicinitas eorum stricte proprie sumpta, sed sufficit quod sic habeatur.
- 4 Vicinus non reputabitur alicujus loci ille qui est originarius, si ibidem non habitet.
- 5 Officia tabellionatus, an possint dari recepto in civem, qui naturalis non erat.
- 6 Civis dicitur quis illius loci in quo domicilium habet.
- 7 Alienigena regni per decennium in regno morans possunt esse proxeneta in eo.
- 8 Qualitates à lege nostra requisitas debet habere recipiendus ad officium publicum tempore quo recipitur.

Ibi, *Salvo a los naturales della que sean en ellas vezino y moradores,* allegat eam in hoc *Avend. cap. 19. prat. num. 17. in prin. lib. 1. naturalesque ipsarum ꝑ civitatum & villarum preferendi sunt, ut & in lib. 1. tituli sequentis* disponitur, tanquam melius scientes idioma, consuetudines, & statuta ipsarum civitatum & villarum, &

quos amor patriæ, & descendentium suorum impellet ad rectè officium gerendum, prout in multis aliis, quæ retuli in l. 14. num. 50. tit. 3. lib. 1. supra, idem in favorem naturalium regni statutum est, & originariorum particularium locorum. Est tamen advertendum, quod non sufficit in casu nostræ presentis legis esse naturales, sed & insuper vicinos & habitatores, ut ex verbis sequentibus patet, *Que sean ellos vezinos y moradores,* & probatur clarius ex l. 5. tituli. præcedentis. Et quis dicatur vicinus, præter ꝑ Bartol. & alios relatos per Burgos de Paz, in l. *Tan. num. 363.* ubi allegat Signorol. de Homodeis, *conf. 32.* id late tractantem in num. 364. inquit ipse Burgos, vicinum illum dici, secundum loci consuetudinem, qui de eadem est contracta, ex l. *cum de lanis §. Afinam. ff. de fundo instr. & sic,* qui majori parte anni ibidem domicilium habuerit, ut ex dicta l. *cum de lanis §. Sabimus.* notat *Avend. cap. 3. pratorum num. 5. versic. dicitur autem vicinus, libr. 1. ubi & in versic. sequente* declarat quis dicatur naturalis, & allegat de iis Boer. *decif. 13. per totam,* neque requiritur ita stricta & vera vicinitas, ut omnino constare debeat, receptum fuisse in vicinum à concilio populi illius & fidejussionem dedisse de stando ibidem per decennium & solvendi onera & tributa vicinis imposita, sed sufficere quod in loco illo ut vicinus habitaverit & habitet, pro talique à populo censatur, & communi estimatione reputetur, prout in testibus testamentorum ꝑ nuncupatorum inquit optime Burgos de Paz, ubi supra, num. 367. ita quod sit civis prout ex consuetudine vulgi assumitur, ex dict. §. *Afinam,* & ex l. *liberum. §. quod tamen Cassius. de legat. 3.* quod & suadet secundum Burgos. *ibidem*

relatum & secutum per Humada, in d. l. 66. tit. 5. par. 1. glos. 3. non posse compati ad hæc verba, dum dicunt, quod hæc verba intelliguntur quod non vacat statim primum officium, sed demum si post requisitionem labantur duo menses, nam vesiculus hic, 9 ¶ nullum terminum constituit, sed potius vult quod perdet primum sine temporis præfixione, dum dicit, pierda el que primera renia, y no le aya mas, præsertim junctis verbis præcedentibus, y si tomare otro, quæ verba tempus apprehensionis considerant & non ultra quid, & qualitas adjuncta verbo debet intelligi secundum tempus verbi, ita ut statim quod secundum capit, perdit primum, in eodem consilio habitum, & in hoc casu nullus terminus assignatur, prout assignatum reperimus, quoties in diversis conciliis & locis quis insimul adipiscitur duo officia, vel unum habens adipiscitur aliud in alio diverso loco, in hoc enim casu lex nostra in finali dispositione terminum assignat, & itidem in secunda ejus dispositione in vers. y mandamos, dum de rectoria & tabellionatu illius loci loquitur, duos menses constituit lex nostra post requisitionem labendos, quod non fecit in dicta prima ejus dispositione, & sic non censetur constituti, crederem tamen verum, quod cum verbum pierda, nostri tex. latine amittat vel perdat, non sit lata sententia, sed ferenda, ut per Tiraq. l. si unquam. verbo revertatur, num. 51. cum 5. sequentibus, interim quod non privatur primo officio, poterit ejus possessor 10 illud renuntiare ¶ & evitare penam, etiam si sint lapsi duo menses & plus, antequam privetur primo officio, non tamen erit necessaria requisitio in primo hoc casu hujus legis ut possit obtinens, duo primo privari, & declarari illud amisisse: sicut requiritur in eis sic reperimus dispositum, nisi velis hunc primum casum per sequentes intelligere & declarare, est tamen nimis legem nostram supplere, & declarare ac restringere.

¶ Ibi, Falsa dos menses, non credo inclusive poni in præfenti dictionem hanc, falsa, 11 ¶ latine, utque, cum penalis lex sit, & magis adhaeremus sic dispositioni & regulae juris, quod dies termini non computatur in termino maxime attenda illa dictione, Despuer que fuerit requerido, quæ dicitio despuer, excludit præcedentia, ¶ ut dixi in mea Curia Pisana de decurionibus, vel si dies ille esset computandus, computaretur de momento ad momentum, ut in eadem curia diximus. Et mensis quot dies habeat, ¶ vide Lauren. Silva. in tract. de feud. recog. 9. 11. fol. 74. p. 1. vol. 10. tract. diver. DD. & Menoch. de Arbit. judi. lib. 2. cent. 1. casu 50. 12 & an possit quis esse judex ¶ & tabellio vide Decium, conf. 42.

¶ Ibi, Per el mismo hecho, & sic ipso jure ita quod lapsis illis duobus mensibus ipso facto vacent officia, hæc tamen licet ita sint, declaratio amissionis requiritur, id enim regulare est, ut in libro. 4. supra diximus apponendo regulam, scilicet quod etiam ubi præ-

na incurritur ¶ ipso jure declaratio requiritur penæ incurta.

¶ Ibi, Y ansí mismo mandamos, usque nunc lex hæc in præcedentibus duobus casibus locuta est, cum duo officia in eodem consistorio, vel in eodem populo possidentur contra tenorem, & dispositionem nostri tex. In hoc verò vesiculo usque in finem loquitur lex nostra, quoties quis duas rectorias in diversis locis obtinet & possidet, quo in casu si post requisitionem possidentur factam, ut unam dimittat, duo menses labantur absque unius renuntiatione, ambæ rectorie remanent ad provisionem regis, & hoc est quod dicebat Bart. in l. dum vivum C. de Decurio. lib. 10. & dixi in dicta Curia Pisana de Decurionibus. lib. 2. cap. 22. per totum: Et sic ex cap. 54. curiarum de Madrid. anni 1578. dantur provisiones in regio senatu, ne quis duo officia incompatibilia ¶ obtinere possit.

IN LEGEM QUINTAM.

Pater & filius, vel alia dua persona non possunt unum & idem officium habere & facultas regia in contrarium lata nulla est.

Ibi, Juntamente, ex iis verbis & præcedentibus & sequentibus clarissime colligitur legem nostram tunc demum procedere, cum pater & filius vel alia duæ quelibet personæ unum & idem habent officium, ita ut alternatim illi serviant, quasi sicut si unusquisque eorum de per se duo possiderent officia, unusquisque suam, hoc enim non est ex lege nostra neque ex alia prohibitorium, ut latius consideravi in d. Curia Pisana, lib. 4. cap. 1. numero 2. & 3. idque clarius colligitur ex tex. nostro idem in aliis quibuslibet personis, quam patris & filii, disponente.

IN LEGEM SEXTAM

Rectores absentes nihil lucrari possunt, nisi in casibus hæc in lege contentis & declaratis.

SUMMARIUM.

- 1 Rector potest abesse à civitate, solvet tamen nostra legis penam. & n. 2. an possint acceptare officium extra terminos civitatis.
- 2 Decurio habitans in rure potest cogi redire ad civitatem.
- 3 Decurio absens non est tutus in conscientia, neque alii ei consentientes.

Ibi, O estuviere absente no sea pagado de su salario, hic videtur tex. probans, quod rector potest abesse à civitate ¶ cum incurritur hujus penæ, lex enim nostra sola hæc penæ amissionis salarii contentatur, ergo ea soluta abesse potest, & sic probat lex si quis Decurio, l. 1. C. de Decurio. lib. 10. notabilis secundum Bar. ibi: quod consilarii non debent recedere à civitate sine licentia, aliis puniuntur, sive velint recedere causâ legatio-

legationis five rei propria, & ob id non possunt acceptare aliquod officium ¶ extra terminos sue civitatis l. curialis ultra terminos. C. de Decurio. lib. 10. ex quo inquit Bart. in l. 1. ff. de Decur. quod Decurio habitans in comitatu vel rure cogitur redire ¶ ad civitatem, & habemus de hoc tit. C. si curiales de relic. exir. rurs. habit. mal. lib. 10. quem ad hoc allegat Petrus Ravenna, sing. 834. quidam mihi dixerat, ut ibi inquit, quod revocari, gravari & puniri poterit, & faciunt dicta pro Aviles. c. 54. prat. gl. partiere. n. 2. quem & alia allegavi in d. Curia Pisana, de Decurio. lib. 3. c. 2. ubi & dixi quod licet lex nostra solum salarii amissionem imponat, non excludit quin non possit per judicem sub aliis penis talis rector absens à civitate, compelli in ea residere, & juste, nam & rector talis absens ¶ non est tutus in conscientia, neque alii rectores id permittentes, ut inquit Corroliu. in summa. q. 55. per totam, sed hæc parvi penduntur per eos & alios exactiorem rationem redditus penes summum judicem: & circa hæc nostre legis verba vide Avendi. c. 3. prat. n. 3. lib. 1.

IN LEGEM SEPTIMAM.

Nulli officium jurisdictionis vendatur, & nullus emat sub penis in hac nostra & aliis legibus descripta.

SUMMARIUM.

- 1 Officia jurisdictionis vendi & emi non possunt. & omni jure prohibitorium est ut ibi.
- 2 Contra eminentem hæc officia presumuntur omne malum.
- 3 Simonia & maximum ambitionis committitur in emptione officiorum etiam secularium. & 5. & ibi quomodo tunc committitur.
- 4 Paria sunt vendere justitiam & committere simoniam, imo ut ibi gravius est vendere justitiam quam præbendam.
- 5 Culpa tanto gravior est quanto res in qua committitur est sanctior.
- 6 Ea que sunt publici juris estimari non possunt.
- 7 Titulus ad l. Julianam de ambitu an habeat locum in Papa vel Rege.
- 8 Officia justitia cum veniunt cum universitate & sic cum populo venditio optime fieri potest.
- 9 Jus patronatus transit cum universitate vendita.
- 10 Officia justitia neque locari possunt.
- 11 De jure divino non reperitur expresse prohibita officiorum venditio.
- 12 Ambitus quod de jure civili dicitur, de jure canonico vocatur simonia.
- 13 Emptor horum officiorum eorum, privilegio gaudere non debet.
- 14 Emptor horum officiorum infamiam incurrit, & item esset damnandus inhabilis perpetuo ad illa.

Azevedo in Recopilationem. Tom. IV.

Ibi, vender no comprar officio de jurisdiccion, ut est officium correctoris, ¶ judicis, aut gubernatoris alicujus civitatis aut populi, ut in anth. ut judi. sine quo sis. §. hæc autem. colla. 1. glos. in l. 2. de privileg. lib. 11. tex. in cap. cum ab omni, de vita & honor. clerici, de quo latissime agit per Benedic. in c. Raynuntius, verbo, duas habens, num. 52. cum sequentibus, & omni jure id prohibitum esse testatur Socin. conf. 146. vol. 1. & tradunt plures relati per Avendi. responso 9. n. 1. & id in Francia esse verum inquit Rebus. in 2. tom. consil. Fran. tit. de magis. Artium articulo 3. glos. uni. & in 3. tom. tit. de salarii taxatio. artic. 1. glos. una, num. 7. cum sequentibus, & itidem Neapoli. ut per Afflicis, in consil. Sicilia. rubric. 60. §. 1. num. 2. contra eminentem enim hæc jurisdictionis officia, præsumuntur ¶ omne malum, sequendum, Bart. & Plat. in l. una. C. de privileg. lib. 11. neque enim, ut inquit ipse Bar. relatus per Orosium, in l. Barbarius. num. 8. col. 391. ff. de offi. prat. jurisdictiones venales esse debent, imò & in emptione etiam horum officiorum secularium justitiæ simonia, & maximum vitium ambitionis committitur, ¶ secundum prædictos Doct. & maxime Rebus. in d. tit. de salarii taxatio. art. 1. glos. una, num. 11. nam ut ibi dicit. num. 7. ex Castellor. lib. 6. Epistol. varia. Epist. 21. paria sunt vendere justitiam, & simoniam ¶ committere. cap. accepimus, in fin. de purg. can. imo gravius esse dicit ibi Rebus. vendere justitiam, quam præbendam, quia Christus est justitia. c. existimant. 11. q. 3. & culpa tanto gravior est, quanto res in qua committitur est ¶ sanctior ut ait Boer. relatus per Lucam de pen. in l. 1. col. 19. C. de desertor. lib. 12. & hoc cum judex vendit justitiam, ut ibi loquitur Rebus. qui quidem judex secundum eum ibi simoniacus hæreticus vocari potest: nos autem loquimur cum venditur officium justitiæ, & adhuc tunc simonia committitur, ut ibi per Rebus. n. 11. cum. 2. sequentibus. ubi tres casus constituit, primus quod officium justitiæ emi non debet, & emens simoniacus est, ut & per Sylvest. in summa verbo, simonia n. 9. ad finem. secundus quod non licet dare judici pecuniam etiam in causa justa, ut in mei favore sententiam ferat, sic enim corrumpi videretur. l. 2. in si. ff. de cond. obtrup. causam, & an sit hoc simoniacum, vide Sylvest. ubi supra num. 10. tertius ¶ quod licet judici non habenti aliunde stipendia pro labore aliquo recipere, ut ibi per Rebus. & primus casus nostre legis materiam concernit, & ratio ejus est, secundum Avendi. d. respon. 9. num. 2. versio. & ratio, quia ea, quæ sunt publici juris non ¶ possunt estimari tanquam deficiat pars substantialis venditionis, ut not. Bart. in cap. 1. 6. eadem lege, de lege Contradi. in nisi. feud. & in c. 1. §. ad hæc, de pace jur. fr. & ob id videtur impossibilis horum officiorum venditio; sed melior ratio est, ob maximum damnum Reip. eminentes si venderentur officia justitiæ, quis namque emptor esset, qui quod pretio emit, pretio non venderet: Item inhabiles C c ij &

& infimi homines, divites tamen emerent hæc jurisdictionis officia, habiles verò, & idonei & benemeriti ob pauperatatem rejicerentur. Item & ambitionis vitium introduceatur, quod est maximum & reip. perniciosissimum, de quo conqueritur in propositum, Jodocus, in sua practica, tit. 131. de emptio. officio. per totum: Sed quot nunc vendantur officia per correctores populorum, ut emptores pro suis nominent locum tenentibus, suo tempore patebit, & nunc etiam manifestatur, ob hoc enim & hisce de causis idiotas secum ferant, qui justitiam facere nesciunt, neque audent multoties ex quo multa imminere credo mala, nam, ut inquit Ripa, in tract. de peste, ex mala justitiæ administratione pestes oriri solent: & ideo deberet maxima super iis inquisitio fieri, & emptores & venditores perpetua infamia essent notandi, & aliis legum penis afficiendi, & tempore quo ad officia providentur id deberent jurare, & lege Regia esset cavendum, ut in conscientia venditores essent adstricti pretium restituere cuidam loco aut operi publico, & emptores pretium istud ad hunc effectum perderent, neque in conscientia possent redditus ac emolumenta ex officio illo acquisita sua facere, sed in bonum commune talis populi essent convertenda & expendenda, & aliis etiam penis sisco & denunciatori ac judici talis causæ applicandis efficerentur, ita ut jam quod timore conscientie non abstinuissent, saltem formidinae penæ temporales sese refranarent à similibus abusus, delictis & peccatis: Et idem etiam esset providendum contra correctores jura & salaria officialium suorum in parte vel in toto percipientes, nam & hæc est quædam officiorum palliata venditio: quæ si ad aures nostri Christianissimi Regis ac Domini pervenisset, non dubito quin ea meredi justisset. Et an in Papa vel Rege habeat locum titulus & ad leg. Juli. de ambitu, vide Barbat. in c. ex parte, de offi. del. num. 14. & Abb. conf. 54. vol. 2. num. 12. Dubitari tamen potest, nam nonne videmus quotidie vendi officia justitiæ cum venduntur villæ cum omni jurisdictione mero & misto imperio, quomodo hoc fieri potest, in quo dicendum est, idem id fieri quia venduntur & cum universitate, & sic nimirum quod cum ea transeat jurisdictione & justitia, veniunt enim quasi in consequentiam, sicut & cum venditur universitas quædam in qua adest jus patronatus, quod quidem aliàs vendi non potest, ut in c. de jure de jure patronat. & tamen cum universitate vendita transit, & ut in cap. ex litteris, de jure patronat. nisi specialiter excipiatur, ut in c. cum seculum, & in c. ex litteris, eo. tit. & voluit, glof. fin. in c. cum Bertoldus, de re judi. & ita respondit Afflic. in d. lib. 1. confus. Sicil. rubrica. 60. §. 1. num. 3. & late etiam de iis tradit Matienzo, in dialogo relatoris parte 4. cap. 10. n. 7. ubi n. 10. rationem etiam ad hæc annexit, & tradit Navarrus, in Manuali Latino, cap. 25. num. 7. per totum. Imò neque locari possunt officia justitiæ, ex l. sequense,

& ex l. 1. tit. 11. lib. 3. supra, & de iis tridem dixi in l. 13. tit. 10. lib. 5. supra. Est tamen notandum, quod licet hæc officia justitiæ vendi non possint, de jure tamen divino non reperitur & id expresse prohibuit, secundum Bal. in d. l. Barbarius, idem de facto maxime à Papa vel Regibus vendi solent, ut sunt rectorie & notariæ secundum Avend. d. respon. 9. num. 2. vers. & licet, de quo alibi latius, & videnda est etiam de iis, decis. 749. Francisci Marci, in propositum multa dicentis.

Ibi, So las penas contenidas en las leyes de nuestros reynos, Leges has regni nostri nondum reperi, nisi dixeris esse l. 7. & 8. tit. 2. supra isto lib. licet dici possit in differentibus casibus loqui, & si ad has dixeris non referri, fateor me ulque nunc alias non reperisse: de jure tamen communi habemus tit. ad l. Juli. de ambitu, nam id quod de jure civili Ambitus vocatur, de jure canonico simonia dicitur, & quando ambitus committitur cum pecuniaria munere redemptione, secundum Bart. in l. 1. ff. ad l. Juli. de ambitu, Matienzo, in d. c. 10. num. 8. de quibus per Jodocus, ubi supra, num. 11. & idem quæres, quæ sint hæc leges ad quas nostra se refert: sed ultra alias penas est una, scilicet, quod emptor talium officiorum justitiæ & eorum privilegio gaudere non debet, secundum text. in l. universi. C. de legatio. lib. 11. ad hoc allegatum per Rebus. in tract. de nominatio. quæst. 5. num. 11. & in d. rom. 2. conf. Francis. de Magistr. Arri. arri. 3. glof. unica, ubi inquit quod hodie plures sunt, qui non gaudent, si hoc mordicus fervaretur.

Ibi, I de mas que sea infame, & tridem esset damnandus ultra infamiam & publicæ penam, in perpetua inhabilitate, ut probat text. in l. si quemquam, in fine. C. de Episcopis & clerici. & in l. uni. ff. ad l. Juli. de ambi. not. Jodocus, ubi supra d. num. 11. ubi & inquit, quod etiam id permittens & cujus permittu id fit, punitur.

IN LEGEM OCTAVAM.

Officia justitiæ locari non possunt sub nostræ text. pena.

SUMMARIUM.

1 Locari non possunt officia publica neque notaria reddituum.

Ibi, no sean osados de arrendar ni arrienden los dichos officios, idem en Alcaldes de sacas disponitas, in l. 1. tit. 11. lib. 3. supra & in notariis reddituum & idem inquit text. in l. 4. tit. 25. lib. 4. supra aliqua dixi, & legem nostram ad hoc considerat Matienzo, in dicto dialogo relatoris 4. par. cap. 11. num. 1. & Did. Per. in l. 16. tit. 14. lib. 2. Ordi. & habemus nunc pragmaticam sanctionem editam Madridi anno præsentis 1590. prohibentem locari officia tabellionum de camera & procuraciones, receptorias & tabellionatus del numero sub penis ibidem conten-

contentis, & cum ejus declaratio dum hæc primo scriberem spectaretur, nolui questiones aliquas inferere, quæ postmodum fuit promulgata & in dubiis autè mihi propositis, fuit, secundum responsum meum percunctantibus, datum provisum: Et cum lex nostra esset in oblivionem jam translata, sanctione illa justissima & sanctissima fuit renovata quoad officia tabellionatus: & conductores ac locatores providerunt de remedio ne officia perderent, licet verè, ne cum cautela, aliqua fuerint facta, nam condita lege excogitatur etiam & malicia ad subterfugiendum penam temporalem, nam spiritualis penæ à talibus in hoc mundo non attenditur, & male, nam quam commutationem dabit homo pro anima sua, & ideo cum rigore essent legum nostrarum penæ exequenda in transgressores, & judices negligentes in executione earum puniendi.

De legibus 9. & 10. dixi eas referendo in mea Curia Pisana, de Decurio. lib. 4. c. 1. num. 4. ubi in illo cap. inserui plura decutionibus prohibita, & ab eis fugienda.

IN LEGEM UNDECIMAM.

In civitatibus, villis & populis ubi certus adest numerus rectorum, & aliorum publicorum officiorum possessores, si aucta fuerint officia hæc, si auverint, consumantur, & Regia litteræ contraria annullentur: loquitur tamen lex nostra in auctis per Regem Joannem secundum.

SUMMARIUM.

- 1 Vacatio per renuntiationem non includitur sub alio expresso modo vacandi, neque sub mandato de primo vacaturo, ut ibi.
- 2 Ubi nullus est vacandi modus expressus omnis venit.
- 3 Resignatione perditur titulus & possessio qualibet, ubi ampliatur, nisi ut ibi.
- 4 Duodecim modos, quibus vacat Beneficium, describit, remissive & alios plures ibidem.
- 5 Vacatio per privationem an comprehendatur expresso vacandi modo.
- 6 Princeps potest creare nova officia & erecta consumere.

Ibi, que no sea por renunciacion, hic videtur text. probans, quod vacatio per renuntiationem, aut resignationem non includitur sub alio & expresso modo vacandi, neque sub mandato de primo vacaturo officio, aut beneficio per mortem providendo continetur vacans per renuntiationem, ex text. & glof. in cap. susceptum de rescrip. in 6. c. 2. de renunc. eod. lib. e. dudum, de preben. in 6. quæ jure ad hoc allegat Corras. in paraphrasi sacro. tit. de mandato Apostol. n. 51. sed ubi nullus & est expressus modus vacandi omnis venit, secundum glof. vacat in cap. quia saps, de preben. in 6. & glof. mori. in clemen. 1. ut litem. glof. in cap. si propter tna debita, de rescrip. in 6. glof. mortem in c.

grandi, de supplen. neg. pral. in 6. Anchar. conf. 117. Dec. conf. 224. Gom. in Reg. Can. de infr. resig. quæst. 32. num. 4. & 6. & 9. 55. & de benes. vacan. per obitum Fam. Car. quæst. 7. late Fel. in c. in nostra corol. 37. num. 37. de rescriptis, nam per resignationem & perditur titulus & possessio qualibet, Rota, antiq. 2. de renuntii. resignatione enim admissa jus aliquod apud resignantem non remanet, sed intelligitur abdicatum ab eo omne jus, etiam in supplicatione adfit clausula cum reservatione fructus, nominis, stalli in choro, & vocis in capitulo, secundum Verulum, in 3. parte decisio. Rota, decis. 81. resignatio, & Staphil. de litteris gratia & jus. tit. de variis modis vacan. num. 9. & 10. fol. 54. quod intelligerem procedere & esse verum nisi in casu in quo resignatio esset facta cum clausula, non aliàs, neque alio modo in favore talis, quia secus erit, ex dictis per Rebus. in praxi bene. tit. de resigna. condit. & per Oldr. conf. 282. num. 2. & in materia beneficii duodecim modos, quibus vacat beneficium describit, & Pavinus, de potest. cap. sede vacan. preludeo 7. & triginta duos modos retulit Rebus. in concord. Fran. tit. de Regia ad pral. nomi. fuci. §. monasteriis, verbo vacantibus, & quamvis text. non expresserit excipiendo vacationem per renuntiationem, cum prius de vacatione per mortem dixerit, & sic ex dictis videbatur non esse necesse excipere renuntiationem, tamen ideo exceptit propter generalitatem illam in verbis præcedentibus appositam, dum dicitur, o en otra qualquier manera, quibus verbis nò videretur vacationem factam per renuntiationem comprehendere, expressa fuit. Et an includeretur vacatio per & privationem, ex dictis Docto. §. decerpes & maxime ex Gometo, in d. reg. de impet. bene. vacan. per obit. Car. q. 7. per totam.

Ibi, Se consuman aquellos que ans vacaren, ex hac lege notari potest, quod princeps potest creare nova officia & item numerum officiorum consumere de plenitudine potestatis & secundum Cassan. in consue. Burgun. & rubrica 1. num. 104. & 105. fol. 127. ubi & inquit quod licet princeps possit reducere numerum officiorum ad minorem numerum, tamen talis diminutio vel reductio non debet asserere præjudicium officiaris jam electis tempore reductionis, sed tantum præjudicabit creationi officiorum novorum, ut tenet Jacobus Rebus. in l. comperimus. C. de prox. sacro. scrini. lib. 12. & ibi Bar. & amplè Bald. conf. 327. incip. pridie enim consului col. 1. & 2. lib. 1. & ideo jure lex nostra providit in officiis vacantibus, non verò in non vacantibus, & ita etiam declaratur ex l. 14. infra eo. ubi in glof. excepto.

Ibi, Las obedezcan, pero que no las cumplan, hic est text. contra miserios judices, videntes Regias litteras esse injustas, & statim eas obediunt & adimplent, cum deberent potius Regem de iis certiorare, ut late diximus in l. 14. tit. 3. lib. 1. supra & in l. 1. tit. de las provisiones lib. 4. supra.

Ibi, Si por alguna importunidad, quæ quidem

dem in iis, quæ juris dispositioni contrariantur, invenitur importunitas, ut in d. l. 14. diximus, quibus quidem importunis precibus sæpe numero injusta impetrantur & damnofa conceduntur, & ideo non statim sunt exequenda.

¶ Ibi, *Pierdan los officios*, alios casus ubi privationi officiorum locus est posui in l. 23. tit. 25. lib. 4. supra.

IN LEGEM DUODECIMAM.

¶ In provisionibus rectoriarum dua clausula apponenda sunt, prima quod non sit ultra numerum antiquum, secunda dummodo provisus non habeat aliam rectoriam.

SUMMARIUM.

1 Officia vendi posse hodie decurionatus & rebellionatus.

Ibi, *ordenamos*, ex hac legali ordinatione & maxime junctis l. 7. & 8. tituli præcedentis, dum hic disponitur, duas tantum clausulas esse apponendas in provisionibus decurionatus, & dum in dictis legibus 7. & 8. solum prohibetur, vendi officia electiva, & quæ votis acquiruntur, colligitur inquam, quod jam hodie ex iis legibus sic considerata permilla est horum officiorum venditio & per consequens in eis assignari legitimam filii posse, & exequi in eis pro debitis, contra Telliur. l. 26. Tau. num. 11. de quo latè diximus in *Curia Pisana*, lib. 4. cap. fin. & alibi, quæ hic non est necesse referre, de quo & per Matienzo, in *Dialogo Relatoris*, 4. part. c. 9. cum duobus sequent. sed jam legis nostre dispositio quotidie per Regem abrogatur, derogat enim Rex eam; dum officia hæc vendit, quæ non obstat venditioni, potest namque Rex legem tollere & interpretari, neque sibi legem imposuit à qua resillire non possit, & consequenter ob necessitates imminentes excedit Rex numerum antiquum, licet hæc nisi ex magna & urgente necessitate non fiant, neque fieri debent; nam ex multitudine decurionum causatur confusio, maxime in civitatibus & villis partialitatum, imo & in vicis, ubique enim jam animi regentium partiti sunt in varios sensus ac voluntates, nec voto vivitur uno, medeatur qui potest.

IN LEGEM DECIMAM QUARTAM.

Officia antea ab invictissimo Imperatore & Philippo secundo ejus filio, si vacaverint, consumenda sunt, ad numerum antiquum redigenda, nisi fuerint personarum licentiam habentium disponendi de eis, vel eorum, qui renuntiaverint, & vixerint post 20. dies à lege constitutos.

Ibi, *que vacassen despues*, intellige per mortem, vel per amissionem & privationem, quia simplex hic modus vacandi omnia hæc comprehendit, ex dictis in l. 11. istius tituli.

li, & itidem renuntiationis comprehendere vacationem, nisi obtarent verba finalia nostri text.

¶ Ibi, *Se consumiesen*, in pluribus capitulis curiarum Madriti factarum à dicto Rege ac domino nostro Philippo secundo post legis nostre dispositionem idem statutum est, sed nunquam usque nunc vidi observatum, licet audivi in aliquibus vacantibus per mortem sic esse executum, & justissime; nam convenientissimum, & sanctissimum est sic fieri & observari, absque obstaculo aliquo necessitatis non urgentissime.

¶ Ibi, *Excepto*, hæc est una limitatio præcedentis dispositionis, ut scilicet, ira demum vacantia consumantur, si ille, ob cuius mortem vel delictum vacant, non habuisset à Rege facultatem disponendi de illis, nam si eam habuisset, non essent consumenda, & idem si possidens renuntiavit officium, & post renuntiationem vixit viginti dies à lege 4. titulo 4. istius libri assignatos.

¶ Lex 15. est etiam ejusdem materiæ, in qua solum ponderabis verba illa in principio ejus apposta, nam dicit, *los daños e inconvenientes que se seguan*, & ibi, *El daño y confusio que trae la multitud de los oficiales*, ut intelligas, quod damnofa est nimis rebus publicis augmentatio officiorum publicorum, & maxima versatur utilitas in consumptione eorum, & id ita est notorium ut nulla indigeat probatione, multitudo enim personarum confusio generat, nisi omnes in Deum & ejus servitium dirigant voluntatem, & vota sua, nam tunc multitudo bonorum esset potius procuranda quam minuenda, sed cum hodie in conciliis publicis populorum non in unum dirigantur sermones, sed unusquisque quod suum est, quarit, vitanda est multitudo & consumenda sunt officia: Et addit hæc lex 15. circa hæc officia ab Henrico quarto aucta & à Rege Joanne & aliis Regibus ab anno. 1440. usque ad annum 1480. quod statim quod vacaverint absque alia declaratione aut provisione nova, sint consumpta, & quod non possint renuntiari, & renuntiationes aliter factas & admissas nullas & invalidas declarat lex hæc 15. & renuntiant, & illi in quem renuntiantur penas privationis imponit: & esset utile memoriam horum officiorum habere in regio consilio, ut exequi id posset, & sic jam hodie in curiis de Madriti anni 1590. in cap. 18. statutum est, ut officia decurionatus populorum possint ab ipsis populis tanto redimi, præcedente in regio consilio informatione necessaria, & sic jam vidi executum. Sed an hæc de renuntiatione sint intelligenda in officiis auctis ob pretium, vel remunerationem alicujus servitii, dubitabile esset, ex dictis per Gutierrez in *repetitione* l. *nemo potest*. num. 176. de *lega*. 1. sed esset hæc nimia restrictio ad magnam legis nostre generalitatem, & unusquisque videat, quid emit, cum legis nostre dispositionem ignorare non debeat.

¶ Et hæc nostra lex 15. procedit & intelligenda

gentia est nisi in casibus duobus per legem sequentem provisus, scilicet, de illis, qui in Maurorum bellis mortui sunt, vel cum essent captivi officia renuntiaverunt in vitam ex filiis suis, dummodo talis filius eis non utatur officio usque dum sit decem & octo annorum impletorum.

¶ De lege 17. nihil aliud sumendum iudicio consideratione dignum, quam quod ejus verba summo opere essent attendenda, dum dicit, *convicione que se den y provean a personas habiles, y raxones prudentes de buen entendimiento y temerosos de Dios*, tales que possint las todas las inclinaciones naturales gobiernar la republica, por justicia y razon y experiencia teniendo respeto a esto, y no a las personas. Singularia sunt hæc verba, licet præpostera, nam prius deberet dici, *que se den y provean a personas temerosas de Dios*, Nam in hoc consistit principiorum sufficientia, & experientia & bonum publicum, timens enim Deum facit bona ecclesiasticæ. 15. & iterum 19. da locum timori altissimi, quia omnia sapientia timor Dei, & in illa timere Deum, & in omni sapientia dispositio legis, & Proverb. 1. timor Domini initium sapientiæ, & 15. capit. per timorem Domini declinat omnis à malo: & Ecclesiast. 1. plenitudo sapientiæ timere Dominum, & iterum *ibidem* cap. 40. facultates & virtutes exaltant cor, & super hæc timor Domini, & nihil melius, quam timor Dei, ut *ibi* cap. 23. prope finem & ideo viri timentes Deum essent eligendi, nam ii sapientes sunt, Deus adjuvat illos, experientiam quarunt à dictis, & sanctis cum opus est, non se jactant ubique, neque præcipitant sententias suas, sed cum omni timore & tremore justitiam quarunt, & quæ sua sunt unicuique tribuunt, neque sufficit scientia & experientia, ubi deficit timor Domini, & ubi timor hic deficit quotidie erratur: Et cum in provisionibus officiorum hæc non considerentur, neque informationes de hoc fiant in iudices & administratores Reipublicæ & populorum, nominantur male conscientiam homines, avidi ac cupidi, & sic impij, & peccatores in loco iudicii existunt: de quo cum alibi dixerim fact sit hoc advertisse, medeatur qui potest.

IN LEGEM VIGESIMAM.

Rectores jurati, aut rebelliones populorum non debent esse regentarii & negotiatores vitualium sub pena privationis officiorum: quoad alias vero negotiationes senatores Regis habita informatione, ea qua conveniunt, provideant.

Ibi, *no usen del dicho officio y trato*, iusta lex & sancta, si servatur ubique, sed veteror ne in aliquibus violetur locis. Et hæc & alia rectoribus prohibita retuli in mea *Curia de Decurio*, lib. 4. cap. 1. per totum.

¶ Ibi, *En quanto a los otros tratos*, idem fuit dispositum in l. 25. tit. 7. lib. 3. supra ubi diximus.

IN LEGEM VIGESIMAM PRIMAM.

Rectores aut jurati negotia propria habentes in curia non possunt ad eam venire pro negotiis sua Reip. sub legis nostre pena.

SUMMARIUM.

1 Non debet percipere expensas ille, qui pro negotiis propriis curiam adivit.
2 Rectori curiam prebendam esse salarium de propriis populi pro quo vadit.

Ibi, *mandamos*, vide etiam legem 39. tit. 6. lib. 3. supra ubi & aliqua diximus remissive.

¶ Ibi, *bueltva*, quia non debet percipere expensas ille, qui pro negotiis propriis curiam adivit, ex gloss. pen. in cap. ut præterita, de electio. Imo & committit delictum legatus regis aut provincie, si dum in legatione est, pro se libellum præferat, ut licet videre ex Angel. *consil.* 319. non enim dicitur esse Reip. causa abesse, qui sui privati negotii causa in legatione est, secundum text. in l. non vere, & l. Reip. causa. ff. ex quib. caus. majores. gloss. pen. in c. 2. de priv. in 6.

¶ Ibi, *Salario*, ex hoc verbo colligo, quod rectoribus & juratis civitatum & populorum euntibus curiam pro negotiis civitatis & aut 2 populi, debet constitui & præstari salarium; ut notat Avend. cap. 2. præ. num. 8. lib. 1. & quid pro existentia operum publicorum, dixi in l. 24. tit. 6. lib. 3. supra & hæc pro hoc tit.

IN LEGEM VIGESIMAM SECUNDAM.

Officia fidelium executorum civitatum, ac populorum vendita per Regem particularibus personis consumantur, & penes civitates, ac populos remaneant solventes ipsis particularibus pretium justum valens tempore consumptionis. Dum tamen salarium, quod ex panis fiscalibus datur eis remaneat consumptum in Regis utilitatem: & in populis, ubi hæc officia nondum vendita fuerint, non vendantur, neque de novo creentur.

SUMMARIUM.

1 Quia brevis & facilis est non summatur, nec declaratur.

IN LEGEM VIGESIMAM TERTIAM & VIGESIMAM QUARTAM.

Rectoria populorum, & officia de alferazgos, possunt populi, ubi vendita sunt petere pro tanto; secundum quod in legibus nostris dispositum est.

SUMMARIUM.

1 Rectoria & officia de alferazgos, possunt populi, ubi vendita sunt pro tanto petere infra terminum assignatum in hac lege.

ET hæc duæ leges ampliatiuæ legis præcedentis & ideo post eam apponuntur, & licet convenientes appareant, melius conuenire dici possent, si non venderentur hæc officia de quibus in eis disponitur, & remaneret annalia, sicut antea erant rectoriæ hæc, & sic enim & populi dictores essent ad subueniendas Regis, ac Regni necessitates, & propulsandos hostes, & iridem domini populorum non fierent diuites (prout fiunt) emptionibus horum officiorum, ac tantum detrimentum commune, ac publicum, & vicinorum pauperum onus & gravamen. Et ideo circa hæc Rex, & ejus consilarii multum advertere deberent, ut finis iis vendi-

tionibus imponatur: miserimum enim est videre concilia civitatum, villarum, ac populorum, ubi similia officia venditionibus sunt acquisita, ibi enim jam non tractatur de bono publico, ac de conservatione bonorum populi, sed de vindicta inimicorum, ac de proprio uniuscujusque commodo. & qui plura vota habet, is vincit, sive bonum, sive malum sit, quod desiderari fieri. Quas ob res in iis & circa hæc officiorum horum venditio maxime est evitanda, neque venditium conscientias securas esse judico, cum hæc sciant & permittant, & majoribus pretiis quam decet vendit hæc officia video, & in quolibet personas transmitti.

TITULUS QUARTUS.

De la renunciacion de los officios publicos.

ET quia ea, qua electione aut mercede acquiruntur, plerumque, si non renuntientur, perduntur, ideo post titulum præcedentem, ubi de officiis renuntiabilibus actum est, sequitur titulus noster providens de enuntiationis remedio.

SUMMARIUM.

- 1 Lex nostra an corrigat leges 1. & 2. tit. 3. *decurionatus.*
 istius lib. 3 Rex in conscientia tenetur officia hæc idoneis
 2 Potentibus hodie providentur etiam officia *providere.*

RUBRICA.

ET pro declaratione Rubricæ solum scire oportet, quid sit renuntiatio, * sive resignatio & dicendum est, quod est propria rei vel juris spontanea resolutio cap. super hoc, de renunt. quod ad hoc allegat Rebus. in l. inter divortium. 191. in ordine. ff. de verborum signifi. pag. 849. & tex. in cap. quàm periculoso 7. quæst. 1. quem ad hoc considerat Angelus de Clavasio, in summa, in verbo, renuntiatio, vel ut brevius diffinivit idem Rebus. in praxi benefi. tit. de Resigna. in princip. pag. 314. scilicet, quod renuntiatio sive resignatio est juris sui libera dimissio, seu cessio, & dixit juris sui ad differentiam alieni, quia juri, quod tertius habet * in beneficio, renuntiando nihil ago. cap. dilecto. in fin. de præbend. Et etiam dixit juris, quia si nullum jus habeam, non possum renuntiare, vel resignare. l. si universæ de legatis, Cod. l. traditio.

De la Renunciacion &c. Rubrica. 201

traditio. ff. de acquiren. rerum domi. l. observare, in fi. ff. de offic. proconsul. dixit, libera dimissio ad differentiam coactæ dimissionis, quæ nullius est momenti, ex dicto cap. super hoc, de renunt. & renuntiare idem est quod repudiare * sive resignare, vel cedere. l. naturaliter. §. nihil commune, in fin. ff. de acquiren. possess. l. sed & si quis. §. quæsticum ibi, sponte renuntiatum est. ff. si quis caution. notat Rebus. in l. inter stuprum. §. divortium. ff. de verb. signi. pag. 594. in prin. Et hujus renuntiationis sive resignationis etiam quoad rectorias & officia * duplex est forma: Prima est tacita, altera vero expressa, sicut in beneficiis distinguit etiam Rebus. in d. tit. de Resign. tit. de tacita renunt. Et tacita est, cum per secundi officii ademptionem primum vacat, ut in casu l. 3. titul. præcedentis: Expressa vero est, quæ à resignante verbis ad hoc accommodis fit, & hæc etiam est duplex, sicut in beneficiis Ecclesiasticis, distinguit Rebuffus ubi supra in d. praxi benef. tit. de resign. expressa: una enim est pura & simplex, quæ ex mera liberalitate procedit: Altera vero conditionalis, scilicet, quæ fit sub conditione, vel ob causam, ut quia officium Rectoria tibi renuntio ob tale prædium, vel ob causam aliam permutationis vel venditionis, vel ut tibi detur in solutionem legitima à me tibi obvenientis, vel ad implementum legati alicujus, vel ratione sanguinis, amicitia, vel affectionis, & dicitur hæc in favorem, & quotidie in usu habetur, renuntiat enim obtinens rectoriam, vel officium aliud publicum renuntiabile in manibus Regis in favorem talis, & non aliàs neque alio modo, aliter si non admittatur per Regem renuntiatio, renuntians protestatur in renuntiatione sibi eam retinere, nec perdit renuntians officium illud * donec is, apud quem resignatur, admittat resignationem, ex tex. in c. fin. de renunt. resignatio enim debet fieri in manibus ejus, qui conferre potest officium resignatum, ut in l. 5. infra isto tit. dicemus. & sic facta apud eum resignatione supra dicto modo, si non conferat officium neque velit conferre, remanet apud resignantem, eo quod non fuit impleta conditio, in favorem talis, & non aliàs neque alio modo; potandum tamen est in transcurso pro rubrica complemento, quod etiam si quis non renuntiet in manibus Regis, sed coram tabellione aliquo, valebit renuntiatio * quoad renuntiantem & resignantem, ut non repetat officium, si per viam contractus & ob causam permutationis, venditionis aut alterius onerosa facta sit, ex tex. in cap. quod in dubiis, & cap. 3. de renuntiat. notat Rebus. Azevedo in Recopilationem. Tom. IV. D d bus.